

dr inż. Mariusz Hynowski¹⁾
mgr inż. Sebastian Czernik^{1*)}

Gładzie na bazie spoiwa gipsowego

DOI: 10.15199/33.2016.10.04

Przez gładź należy rozumieć cienką warstwę wykończeniową nanoszoną na istniejącą wyprawę tynkarską lub okładzinę z płyt gipsowo-kartonowych, w celu uzyskania bardziej równej i gładkiej powierzchni. Do wykonania gładzi mogą być stosowane różne materiały budowlane na bazie spoiw mineralnych (gipsu, anhydrytu, wapna, białego lub szarego cementu) oraz spoiw polimerowych. W artykule przedstawiono krótką charakterystykę gładzi na bazie spoiw gipsowych, w kontekście istniejącej nomenklatury normowej oraz praktyki rynkowej.

Wyroby gipsowe przeznaczone do stosowania podczas prac wykończeniowych w budownictwie są produkowane i klasyfikowane zgodnie z normą PN-EN 13279:2009 *Spojwa gipsowe i tynki gipsowe. Część 1. Definicje i wymagania* [1]. Przewiduje ona dwie główne klasyfikacje wyrobów gipsowych:

- tynki gipsowe;
- tynki i zaprawy gipsowe specjalnego przeznaczenia.

W każdej z tych grup jest jeszcze dodatkowy podział na 7 podgrup, zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1. Rodzaje wyrobów gipsowych [1]

Rodzaj wyrobu	Oznaczenie normowe
Tynki gipsowe	
– tynk gipsowy,	B1
– tynk na bazie gipsu,	B2
– tynk gipsowo-wapienny,	B3
– tynk lekki gipsowy,	B4
– tynk lekki na bazie gipsu,	B5
– tynk lekki gipsowo-wapienny,	B6
– tynk gipsowy o zwiększonej twardości powierzchni,	B7
Tynki i zaprawy gipsowe specjalnego przeznaczenia	
– zaprawa gipsowa do wyrobów gipsowych z dodatkiem włókien,	C1
– gipsowa zaprawa murarska,	C2
– tynk gipsowy akustyczny,	C3
– tynk gipsowy do izolacji cieplnej,	C4
– tynk gipsowy ogniochronny,	C5
– tynk gipsowy cienkowarstwowy,	C6
– tynk gipsowy wykończeniowy	C7

¹⁾ Atlas Sp. z o.o.

^{*)} Adres do korespondencji: sczernik@atlas.com.pl

Norma [1] nie przewiduje określenia **gładzi gipsowa**, chociaż podczas wdrażania EN 13279-1:2008 do zbioru Polskich Norm była propozycja, aby takie określenie wprowadzić w odniesieniu do produktów oznaczonych jako C7 [2]. Ostatecznie jednak został ustalony podział zapisany w aktualnej normie [1]. Producenci suchych mieszanek budowlanych przeznaczonych do wykonywania gładzi, wprowadzając produkty do obrotu, najczęściej klasyfikują je zgodnie z PN-EN 13279-1 jako:

- B2 (tynki na bazie gipsu);
- C6 (tynki gipsowe cienkowarstwowe);
- B1 (tynki gipsowe);
- C7 (tynki gipsowe wykończeniowe).

To duże zróżnicowanie, biorąc pod uwagę normowe definicje wymienionych wyrobów, które brzmią:

■ **tynk na bazie gipsu** składa się z mniej niż 50% siarczanu wapnia jako głównego składnika wiążącego i nie więcej niż 5% wodorotlenku wapnia;

■ **tynk gipsowy cienkowarstwowy** – specjalnie wytwarzany tynk nakładany warstwą grubości zazwyczaj 3,0 + 6,0 mm;

■ **tynk gipsowy** składa się z co najmniej 50% siarczanu wapnia jako głównego składnika wiążącego i nie więcej niż 5% wodorotlenku wapnia;

■ **tynk gipsowy wykończeniowy** – gipsowa mieszanka wykończeniowa do zastosowania końcowego grubości 0,1 + 3,0 mm.

Wymagania techniczne dotyczące poszczególnych wyrobów przedstawiono w tabeli 2. Zawarte w niej dane potwierdzają, że wyroby te dość istotnie się różnią. Może to wynikać z normowych definicji, szczególnie w odniesieniu do zawartości w wyrobie spoiwa gipsowego w przeliczeniu na zawar-

tość CaSO₄. Gładzie i gipsy szpachlowe ze względu na konieczność zapewnienia łatwej obróbki powinny zawierać mało spoiwa gipsowego. Tynki B1 i B2 stosowane są jako układy jednowarstwowe z obróbką powierzchni na mokro, natomiast tynków klasyfikowanych jako C6 i C7 zasadniczo używa się jako układów dwuwarstwowych (warstwa startowa + warstwa finiszowa) i najczęściej poddaje się je obróbce na sucho przez szlifowanie. Zwraca też uwagę rozbieżność grubości warstwy: tynki B1 i B2 z założenia powinny mieć grubość powyżej 6 mm; tynki C6 grubość 3 + 6 mm, a tylko tynki C7 poniżej 3 mm.

Większość producentów w swojej ofercie, niezależnie od klasyfikacji normowej, wyróżnia produkty o nazwie „gładzie gipsowe” lub „gładzie szpachlowe” oraz „gipsy szpachlowe”.

Gładzie gipsowe lub gładzie szpachlowe przeznaczone są do ostatecznego wykończenia powierzchni ścian i sufitów przed ich tapetowaniem lub malowaniem (tzw. warstwa finiszowa). Mogą być stosowane bezpośrednio na tynki lub na płyty gipsowo-kartonowe w nowym budownictwie, oraz na gipsy szpachlowe podczas prac remontowych. Produkty określane jako **gipsy szpachlowe** są natomiast przeznaczone głównie do wyprowadzania płaszczyzn ścian i sufitów oraz wyrównywania powierzchni, przede wszystkim podczas prac remontowych. Stanowią warstwę wyrównującą oraz wzmacniającą podłoże (tzw. warstwa startowa). Ze względu na dużą zawartość spoiwa gipsowego są to wyroby przeważnie twarde i mocne, a więc trudne w szlifowaniu.

W składzie gipsów szpachlowych oraz gładzi gipsowych jest spoiwo w postaci:

■ gipsu budowlanego, czyli półwodnego siarczanu wapnia o odpowiednio drobnym uziarnieniu otrzymywanego w wyniku kalcynacji gipsu naturalnego